

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.
За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.

За све остале земље годишње
30 фран. у злату, на по године
10 фран. у злату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата на ње се поштом и
упутницом непосредно админи-
страцији „Гласа Црногорца“ на
Цетиње, а коме је наручије, г.
Петру Радаковићу, к. п. аген-
ту у Котор. Доноси се путем
уредништва. Рукописи се не вра-
ћају.

За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет рече-
ра по 2 новчића за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВИЈЕСТИ.

— Његова Свјетлост Дука од
Тек, велики комендатор ордена Кра-
љице Викторије, мајор у првој гвар-
дијској коњичкој регименти, наиме-
нован је за привременог војвог ата-
ше-а Инглеске на Цетињу.

ЦЕТИЊЕ, 28 фебруара.

Пројена у држању Америке према Русији.

Народ у Сједињеним Државама
Сјеверне Америке није у потоњем
вријеме био баш тако расположен
према Русији, као што је то твр-
дила пријатељска Јапана „жута“
штампа и инглески шовинистички
органи. Но што вриједи за народ,
то не вриједи за владу и њене ор-
гане. Непријатељство вашињтонске
владе према Русији било је у по-
тоње вријеме и јасно и отворено, и
ако Русија није дала никаквог по-
вода за то. Та је влада то своје
непријатељство манифестирала на све
могуће начине, а нарочито потра-
живањем да у данашње вријеме на-
мјести своје консуле у Манџурији,
као и другим сличним ситуацијама
н.с.м. Но практичним Американцима
врло је тешко било појмити, да њи-
ховим интересима пријети Русија, а
не Јапана, и ако су им то тврдили
њихови управитељи.

Али ето баш од неколико дана
— како пише „Н. Времија“ — дого-
дила се је нека промјена у распо-
ложењу. Је ли на ту промјену ути-
цало то, што је сјеверо-амери-
кански грађанин Кран пожртвовао
10.000 рубаља и дао их Руској Ца-
рици на расположење, или је то
проузроковала велика русофилска ма-
нифестација ирландске лиге у Нју-
Јорку, или је, најпослије, на то у-
тицала умјереност тона, којег се др-
жи британска штампа — то је ри-
јешити тешко. Но ма што било,
факт је то, да је американско мини-
старство иностраних дјела ево већ
неколико дана, почело давати такве
вијаве, које јасно свједоче, да је про-
мјенило своје држање према Русији.
Прије свега, почели су одрицати,
да је вашињтонска влада вољна,
да се проведе подморска телеграф-
ска линија из Јапана на Филиппине,
који су опет везани са Сан-Фран-
циском, те би та нова линија изба-
вила Јапан од оне одвојености од
осталог свијета, у коју би он запао,
кад би Руси заузели подморску ли-
нију на Чифу и у Шангају.

Изгледа, да Сједињене Државе
сад не хитају са провајањем те
линије, него су готове почети и
випчекати бољу вгоду и бољег поду-
зимача. Осим овога, телеграф извје-
штава, да је државни секретар Хај
сасвим незадовољан антирусским прав-
цем у американској штампи и по
полувањаним вијестима, које до-
носи лист „Globe“, спољашња поља-
тика господина Хаја ванпошто није
ишла на то, да га истакне као јавног
приврженика Јапана. Своје пак рас-
положење према Русији г. Хај може
потврдити и тим, што он није
захтијевао, да американски консули
у Манџурији и Даљњем заузму баш
одмах своја мјеста, те се према томе
потпуно слаже с предеједником Ру-

звелтом у томе, да консул Морган
не мора сад путовати у Манџурију,
него је боље да остане код куће.
Тај исти Рузвелт налази ланас за
сувишно, да се повећава поморска
свага Сједињених Држава у Тихом
океану пошиљањем још једне оклоп-
ваче, док је, међутим, г. Хај навад
три недјеље радосно поздравно пре-
лавак американских торпедача преко
Атланског океана, које су с једном
крстарицом упућене кроз Суец на
Филиппине, и то баш ради појачања
ескадре на Тихом океану.

Пријатно је и чути наметве ри-
јечи. Ми смо увјерени, тврди „Н.
Времија“, да је такав преокрет у ра-
сположењу вашињтонске владе при-
јатан не само Русима, него још више
Американцима. Непријатељство Ва-
шињтона огорчавало је Русију, али
је није страшило, јер је Русија била
увјерена, да до прекида са Сједиње-
ним Државама неће доћи, пошто
свибливијих равлога за то нема. Што
се тиче практичних и адрамомисле-
ћих Американца њих је заиста
трудно било и увјерити, да њиховим
интересима на Далеком Истоку при-
јети Русија, а да те интересе штити
Јапана. Али ако то они нијесу могли
појмити, појмили су врло брзо, да
депеша американског консула из
Москве, коју је овај послао у Чикаго,
служи као огледало расположења
не само московских, него у опште
русских трговачких кругова: прак-
тични Американци појмили су одмах,
да није правна ријеч ова изјава мос-
ковских капиталиста о томе, да Аме-
риканци не могу рачунати, да ће
остати првашњи трговачки и индус-
тријски односи с Москвом, ако Сје-
дињене Државе из основа не проми-
јене своје непријатељско држање пре-
ма Русији. То је још лакше било
појмити, што је доста свјезка упо-
мена о томе, како су пострадали тр-
говачки интереси Инглеске послје
Кримског рата, кад је њено мјесто
заузела Њемачка — а то још није
била ова Њемачка, која би данас
могла заузети мјесто Сједињених
Држава у погледу трговачко-индус-
тријског према Русији.

Све је добро, што се добро свр-
ши — те ако се равагна она хладна
струја, која је охлађивала у Вашињ-
тону од неко доба расположење вла-
дних кругова према Русији, па се
поново успоставе добри првашњи
односи, Русија ће бити прва, која ће
то поздравити.

И КИТАЈ СЕ КРЕЂЕ.

По потоњем вијестима са Да-
ског Истока Китајци непрестано
повећавају своју војску и доводе му-
ницију и друге војничке потребе на
сјеверу Печилијске области, близу
истоименог залива, а око 100 кило-
метара од руске жељезнице, која од
Мукдена пролази за Порт-Артур.
Ово прикупљање катајске војске око
манџурске границе без сумње ће
приморати Русију, да обрати поваше
пажње на ту страну, пошто се са
сигурношћу може тврдити, да се у
томе катајском држању не кривају
никакве добре намјере према Ру-
сији.

Још од године 1898 Китај гаји
неку тајну мржњу против Русије,
т. ј. од кад Руси, да спасе Јевро-
пљане, угушше боксерска уставак

Манџурској катајској династији, која
још до данас оплакује рупевине своје
пријестонице, сада се може бити већ
прашнјева слатка освета...

Но да ли је могуће — нишу
између осталог „С. П. В. Вједомо-
сти“ — док још није позно и док и
то непокретно чудовиште није при-
јети Китајце, да се прођу од тога
посла, од кога ће на крају крајева
пострадати само катајски народ? Та
је земља рђаво о свему обавијештена,
а што се тиче спољашње политике,
ова се рачуна као држава, која је
свој вијек већ преживјела, те није
рачуна са крупнијим факторима са-
дашњости, нити их равликује.

Дипломати око пријестола врло
су опрезни и фини, али несвање
које их окружује и полуправно ста-
ње њихове отаџбине међу другим
државама, јаче је него увиђавност
тијех жутоликских веледостојника.
Над судбом Китаја висе нека фа-
талност. Његов распад, па ма се из-
вршио и у највећим конвулсијама,
како изгледа, није далек. Само ве-
лика пажња и опрезност Пекинга
може спасти царевину од катастрофе,
као што је може спасти и то, ако
буду још у Пекингу свјесни, да је
Јапан само обмана, да се за њим
не скрива ништа добро за будућ-
ност и да он ни у каквом случају
неће повести источну Азију прогресу,
просвјети и препорођају.

Једино на што може рачунати
Јапан, равумије се пошто буде од
Русије равбијен и пошто му она
опрости његову дрвост, то је, да
стане на чело азијатских народно-
сти у равумној борби противу по-
губае за њих англо-саксонске народ-
ности. Па кад је то тако, онда је
према томе јасна и улога Китаја у
трагедији, која се је отпочела на
обалама Тихог океана. Све њихове
симпатије и тежње морају бити на
страни Русије и никад не смију за-
боравити, да джужути руку против
Русије, они је джужути против себе
самијех, слабе себе само, раде у кор-
ист својих непријатеља и иду на
то, да се крвљу залију читави на-
предни предјели, који сада мирно
живају под скиптром мудре ца-
рице.

Сваки дан и сваки час, као оно
у старој легенди о Јавону, ниче дуж
линије манџурске жељезнице војска,
и то војска цин-јуанци са далеког
Запада и Сјевера. Кроз мјесец или
два, ту ће војску тешко бити и пре-
бројити. Од јапанске војске остаће
само рупевине. Жалосну Кореју не
треба ни спомињати, — она неће
бити достојна да буде побједна тро-
феј. Што би, дакле, било с једнијем
Китајем, кад би се умијешао сада у
хаос, који је изазнат догађајима код
Чемулиа и Порт-Артура?

Изгледа, да је данас најважнија
задаћа руске дипломатије, да што
јасније и опипљивије представи пе-
кинскоме двору све те опасности,
које би врло тешко било отеломити,
пошто би се побунио катајски на-
род и пошто би, његовом кривцом,
пала макар једна глава с главе и
потоњега Руса, или се покварила
макар једна пина на жељезници.
Ако би се макар што од тога дого-
дило, онда и десет пута толика по-
јевропски звучеца војска, колику да-
нас им ју, не би била у стању да

спасе од коначне пропасти Дајџи-
ску династију. Увјерити Китај у
томе, — то је дужност његових
правих пријатеља.

ПЕТАР СИМЕОНИЋ ВАНОВСКИ.

Поводом смрти генерала Вановског,
„Москов. Вједомости“ доноси ув његову
кратку биографију још и овај чланак:

Умро је Вановски!..

Групање топова на Далеком Истоку,
замашни дневни интереси и судбосна пи-
тања, која искренуше у пошљедње вријеме
пред очима свакога Руса — све би то учи-
нило, да неопажено пођу на тај свијет
многи руски државници и заслужни људи.

Али није таква била прошла улога,
прошли значај и реформаторски рад Ва-
новскога, да би све то могло бити забор-
ављено, па баш и у садашњем часу, дуом
разнијех буба, трудова и травница. Његова
смрт не може проћи неопажено. Вјешти
путевођа младежи кадетског корпуса и
павловског училишта, строги, али потпуно
свјесан свога рада, началник дивизије и
командир корпуса, даровити началник шта-
ба Русцуског одјељења, министар радник,
који је уживао безпримјерну љубав, по-
вјерење и уважење леваборављеног Цара-
Миротворца, генерал Вановски оставио је
послије себе у историји творачког рада
Војног Министарства спомен, који се не да
заборавити и изгладити.

Он је примио овај тешки позив у
ништа мањем тешком и одговорном часу.

Берлински Конгрес јасно је предо-
чио сав усамљени положај наше драге До-
мовине. Осим Књаза црногорског она није
имала пријатеља, Француској још није
била дружева братска рука, — није била
дата ријеч савена и пријатељства. Требао
је све заснивати само на сопственој снази
и личној својој моћи. Требао се сирема-
ти за самосталан отпор...

Отпочео се гигантски рад, да се створи
стална и трајна одбрана. Читаве војске
биле су понамијештене по границама, огром-
не тврђаве биле су обновљене или изнова
подигнуте. Војска је била преоружана, по-
јачана и унапријеђена у свему.

У свему се уведе строги рад и над-
зор; не стаде свих случајности, фантазија и
самовољнијех радова.

Човјек реда, генерал Вановски, увео

је тај ред у свему, до чега се само дотакла

та снажна, силна, строга и вјешта рука.

Његов колосални рад био је мало

опажен понајвише за то, што се тицао у

главном таквијех ствари, о којима се, као

о стварима често-специјалним, мало прет-
реса у друштву и у штампи. Али тај рад,
тај труд и та способност којом се проинике
у суштину ствари и којом се исцрпи отуда
све што је главно, остављајући на страну
сатнице, — била је управо беспримјерна.

Старац министар руковао је тијем

послом као младци, пун живота и енергије;

али он је био позван да управља и дру-
гим послом, који му је био готово непо-
знат — да управља и рукоје Министар-
ством Просвјете, по то руковање није било
дуго. Снага, која га је толико служила,
поче да га издаје.

Ноћу, 16 фебруара, све се то сврши

на свагда.

У лицу Вановског руски Цар губи

најоданијега слугу, Русија — човјека, који

јој је указао огромне услуге, војнички сви-
јет — радника, који је познавао војску,
њезин живот и потребе као мало ко.

Видјесак основних реформа за ври-
јеме грофа Миљутина и сјајна ратна реду-
тација генерала Куропаткина потмикише
рад Вановског. По историја ће изрећи свој
праведни суд и дати „свакоме по заслуга-
ма његовим“. Она ће јавно признати, да
смо ми од 1877 год. учинили гигантске
кораче напријед и објасниће, да се сав
тај црноски рад мора одијети на овај
17 годишњи период, кад на челу Мини-
старства Војног бијаше генерал Вановски.

Он се је до потоњијех дана свога

живота интересирао војничким операцијама

на Далеком Истоку, али не дочека, да

својим очима види, како су се сјајно

оправдали сви његови напорни о смиљевој

му руској војсци, тој војсци, којој је он

тако одао и од свега срца служио кроз

цео многогодишњи и трудни живот свој.

Наредба шпартартурске команданта.

Наредба команданта портартурске тврђаве генерала Ортсела, поводом повољних вештача на Порт Артур, наћи ће одзива у свакоме рускоме срцу од војника до дјетета. Наредба је та жарка, јасна, одушевљена и од срца. Иначе војник и не може говорити.

Русима од памтвијека није познато одступање. Њихова је девиза увијек била „нигируемо“ („љажемь костьма“).

Генерал је у својој наредби изјавио, да одступања бити неће, јер он — командант — такве нареде издавати неће.

То је јасно и одређено. Иначе и бити не може.

Односно непријатеља, генерал, принајући њихов план за врло смионо, говори, да су се преварили и да се тај план остварити не може, — јер тврђава бране Руси, а Руси не знају што ће рећи одступање.

Порт-Артур, по својој географској положају нема ничега равниога у свијету. Он у том погледу превазилази и Гибралтар и Севастопољ, јер и ако су ова два потоља окружена са три стране морем као и Порт Артур, — четврте, и ако трудно, могу бити доступни. Међу тим Порт-Артур, налазећи се на уском рту, с копава је заштићен једна доступнијем, тврдијем, високијем и стрменитијем литвицама, а на њима су и утврде.

Према овоме јасно је, да је искрцавање Јапанаца у близини Порт-Артура не могуће, јер је сва обала заштићена тврђавама с фронта. Такво искрцавање могло би бити још могуће гдје год даље на полуострву, али та војска прије него би морала да се окуша с браниоцима тврђаве, — морала би савладати још двије препоне: да се може искрцати и тврђава примачи.

Ако би непријатељ и успио да учини прво и друго, т. ј. да се искрца и примачи, остала би му још трећа препона, коју савладати није могуће. — остало би му, да примора Русе на предају, јер о одступању не може бити говора.

Наредба се завршује ријечима: „Нека је вјечном спомен погинулијема, а вјечна слава живијема.“

Овакав се народ не може побједити!

Колико коштају ратови?

— по статистичким подацима —

И ако је тешко савијем тачно прорачунати, шта коју државу кошта сваки војник у рату, ипак се по ратним падацима може израчунати врло приближно, колико је која држава у којем рату потрошила. На основу срачунавања чувеног инглеског статистичара Mulhalla и других австралских статистичара, њемачки писац Арвед Јиргенсон, дао нам је овај занимљив преглед:

I. Руски рат 1853—1856 год. (Кримски рат)
Ратовање Русије против савезних држава: Турске, Француске, Инглеске и Сардиније. Рат је трајао 28 мјесеци и 3 дана.

Русија је баčila на ратно поље 888 000 војника и официра. На бојишту је имала у Мају 1855. године војника и официра 170.000. Пало у борбама 128 700 војника и официра. Укупни руски губитак у

војницима и официрима у Кримском рату износи 256.000.

Русију је коштао овај рат 2840 милиона марака; мјесечно је, дакле, коштао тај рат у округлој цифри 100 милиона марака (125 мил. круна).

Инглеску је коштао Кримски рат за вријеме од 23 мјесеца 1380 милиона марака, или мјесечно 60 милиона марака. Официра и војника погубила је Инглеска у томе рату 98.100.

II. Руско-турски рат 1877—1878. г.

Рат је трајао 10 мјес. и 9 дана. Последње пада Плевне Русија је имала на бојном пољу 410.000 војника и официра (рачунајући ту 68.000 Румуна, Бугара и Срба). Турска је у августу 1877. год. имала на бојном пољу 260.000 војника и официра.

Русију је овј рат коштао 1300 милиона марака (500 милиона рубаља). Године 1876. једна рубаља вриједила је 2,62 марке). Мјесечно је, дакле, Русију тај рат у новцу коштао 126 милиона марака.

По свршетку рата Турска је имала да плати Русији оштеће ратне у суми од 640 милиона марака (802 милиона круна). Турска ви до данас није платила Русији сву ту ратну оштету.

Инглески писац и статистичар Mulhall рачуна, да је Русију тај рат коштао дупло више: 2660 милиона марака.

III. Рат Пруске против Аустрије 1866 г.

Рат је трајао 35 дана. Пруска је увела у рат 303.000 војника и официра, а Аустрија 330.000 војника и официра.

Пруску је тај рат коштао 282 милиона марака. Мјесечно, дакле, коштао је Пруску тај рат у округлој цифри 240 милиона марака.

IV. Њемачко француски рат 1870—1871 г.

Рат је трајао 6 мјесеци и 9 дана. На бојном пољу било је око 1 милион Њемаца и 710.000 Француза.

Њемачку је овај рат коштао 1024 милиона марака, дакле мјесечно у округлој цифри њу је коштао овај рат 156 милиона марака.

Француску је коштао овај рат 11.200 милиона марака (14 милијарди круна.)

Француска је платила Њемачкој ратне оштеће 5 милијарди франка.

V. Инглеско-бурски рат 1899—1902 г.

Рат је трајао 31 мјесец и 19 дана. У рату је учествовало 448 435 инглеских војника и официра.

Инглеску је тај рат коштао: 4846 милиона марака, или 153 милиона марака мјесечно, и то:

Плате војницима и официрима	1355 мил. мар.
Храна војске и коња	1088 мил. мар.
Преносни трошкови	590 " "
Оружје и муниција	620 " "
Одјело	275 " "
Радови, грађевине и т.д.	185 " "
Инглеска је изгубила	95.700 војника и официра, од којих је на бојном пољу пало 21.600.

VI. Јапанско-китајски рат 1894—1895. г.

Рат је трајао 8 мјесеци и 7 дана. Јапанци су у рат увели 75.000 војника и официра. Осим тога и флоту.

Парламенат јапански одобрно је на име ратних трошкова 337 милиона марака;

мора унапријед јавити, да се жене затворе у својим одјељенима. Тако исто ако когод оправља кућу, па се узмора пенати на кров, мора суеједима јавити, да им се жене посакривају.

Но и ако је Корејка у толикој мјери бесправна личност, ипак је Корејац много поштује Муж жени говори увијек бриваним ријечима. Мушкарац се на улици увијек уклања женској, па ма ова била и из најнижег стањења. Жена не мора да сналази с кола или носила, кад пролази поред краљева двора, нити клечи или пада пред ким на земљу, осим пред својим родитељима. Смије ући у сваку кућу. У свако доба дана и ноћи смије ићи улицом, не бојећи се, да ће је ко инеул тирати. Корејац пак од 9 сати у вече до 2 сати у јутру не смије се показати на улици.

Одаје, у којима Корејка станује, не-повредиве су. Ако злочинац утекне у одаје Корејке, сигуран је, да га ондје не смију гонити.

Корејка је вредна за удају већ у дванаестог, а често и у 11 године. Од то доба је више ни другарице не посјећују. Мужа јој бирају родитељи и при том се само пави, од каквог је рода и има ли шметка.

Не пита се, је ли здрав, лијеп, паметав, карактеран и т. д.

Док је Корејка дјевојка, носи кошу спуштено доле. У очи свадбе вонне једну пријатељицу, да јој кошу оплете. То исто раде и мушки, који такођер док су нежењени носе перчан, пошто кошу не смију питати, а у очи женидбе вону једног свог пријатеља, да им кошу оплете око главе. При том се држи, да брачна срећа будућег пара зависи од тога, да ли су дотични сватовски „фризери“ сретне руке.

мјесечно је тај рат коштао Јапан од приближе 40 милиона марака

Китај је платио Јапану ратне оштеће 586 милиона марака и још му је морао одступити острво Формозу.

Мандурија.

За повјавње Мандурије саопштавамо ове податке о њој: Као Монголска, источни Туркестан и Тибет, тако је и Мандурија била некад саставни дио Китаја. Последње уговора у Ајгуну г. 1858 и Тјенчину г. 1860., по којима је Русију зашло 650.000 квад. клм. Мандурије, обухваћа она још 942.000 кв клм, дакле је за 100.000 кв шм. већи простор од Аустро-Угарске и Њемачке. Становништво Мандурије рачуна се на 15 милиона душа. Земља се дијели у покрајине Хелунгианг на сјеверу између горњег тока Амура и Сунгару, Гириу у средини са источним главним градом и Шенкин на југу, са главним градом Мукденом, старим сједиштем дивашње китајске династије. Најбогатија и најнаселенија покрајина јест Шонкин са плодном долином Лиан-ријеке, а из тога од ријеке Сунгири настава покрајина Гириу.

Клима је веома сурова. До крајњег југа, дакле на истом степену ширине као Шпанија и Италија, зима од 20—25 степена није ништа ријетко. 5. јануара 1902. у Ниучангу пала је температура на 31° испод нуле. Научени на таку температуру, престановници Мандурије, Ману племена, јаке су и отпорнији од Китајца. То је лијепо и брзотрп племе, које досељени елементи све више потискују и које сачињава једва 5 до 10 процената садашњег становништва. Упркос несталној температури земља је веома плодна. Главни производи јесу просо и т. зв. соја-пасуљ, главна храна становништва. Путевима су заграђени рициновим грмљем. У Гириу расте и конопља, а на југу у велике се гаји мак и дуван. У Ђаодуну раширено је гајење свилене бубе. И сточарство је лијепо развијено, особито у планинским крајевима, па онда лов и риболов. Шуме су pune јелена, антилопа, ријеке обилују лососима и јесеграма, а обале бисерним шкољкама. Од руда највише има у Мандурији бакра, олова, сребра и злата, овог потоњег у долинима притока Сунгариијени и Ноновијених. У средњим и јужним покрајинама имаде великих слојена угљена.

Православље у Јапану.

Руска православна мисија у Јапану, дана је за кратко вријеме свога дјелања благотворних резултата.

По најновијим вјештајима у Јапану има 175 православних храмова, 260 приватних општина са преко 30.000 православних 41 духовно лице и то: 1 Епископ, 1 протојереј, 31 свештеник и 8 љака. По народности су: Епископ Николај и протојереј Сергеје Гљебов Руси, а сви остали су православни Јапаници.

Прошле године прешло је понова 600 Јапанаца у православље.

При руској православној мисији у Токију постоји духовна семинарија (богословија) и женско духовно училиште. На ставници су сами Јапанци, који су у Русији свршили духовну академију. Православна је црква у Јапану автокефална. Епископа поставља руски Свјатјејши Синод.

Хунхузи.

Тако се назива често овај елемент у Мандурији, који је противан Русији. Вриједно је дакле поближе упознати се с њима.

Ријеч хунхуз значи риџоради. Тако су се проваљни китајски разбојници, који су одавна сачињавали у Китају нарочиту врсту становништва. У ту су ступали недовољни свију редова од највишег до најнижег. Та су се чељад скривала по шумама покрај друмова и вође су им биле најпособнији у занату. Нападали су путнике и трговце, отимали и убијали, а када су ударали и на већа мјеста и увек мривали их. Мирни становници дрхтали су од њих, а кад им влада није пријавила доволно заштите, платила им је накнаду.

Риџоради су се назвали тако, јер су се маскривали риџи брадама. Тога обичаја нема нигде, али је име остало. Хунхузи нашега времена разликују се од својих претходника. Нијесу то више опасни и смјели разбојници, дивљи и романтични, него бадра, која од краље и лоповштине живи. Љети се вуку долима и обалама ријека, а зими се скривају по шумама, гдје се скривају од студени по шмиљима. Међ њих иду војнички бјегунци, и догађало се мандаринима, да им је дијела чега побјегла у хунхузе, јер нијесу добили плате. Хунхузи нигдје не нападају Русе, него само плачу своје земљацима Китајцима. На Руса ће ударити само ако је један омац. Гаје је пет Руса заједно, ту неће Хунхузи на зајину главу оупати срећу.

Руски мусломани.

Закавказки Шех-ул ислам упутио је позив мусломанима, који да им се прочита у домаћинама. У њему се, између осталог, каже ово:

„Одврати се из дубине срца позиву Врховног Вођа руске земље, јуристу, као један човјек, на дрски Јашан, жртвовати за спас отаџбине свим што се има — света је дужност свакога вјерног поданика Русије, мусломани! Ваша је отаџбина Русија! Држава, бринући се о вама очљеска, гледа на вас као на вјерне синове Русије. На ства је трептук да докажете, да се држава није преварила. Сјетите се како су се прије 25 год. ваши оцеви и браћа под руским заставима јувачки борили против свих једно вјерних, Турака. Ни најмилије не сумњам, да ћете и ви у редовима руске вјеске доказати одност Русији и Рускоме Императору. Памтите да је Алах кроз Краљ проклео идолопоклонике а Јапанци су идолопоклоничка вјера“

Њимивност, узјетност и просвјета.

(Дактилоскопија). Врло је занимљиво посматрати епидермске наборе на површини прстију, а нарочито на палцу. Ови су набори махом криве линије разног облика. Оне се у сноповима и међу собом паралелно повјају код сваког лица различито. Нема ваљда ни два човјека на земљи, који би имали потпуно исте слике ових епидермских бора. Тек је 1888. године први с научног гледишта обратио на њих пажњу Француз Francis Galton и своје опите назвао Dactyloscopie. Доказано је да се још у шестом мјесецу послје зачећа свакоме дјетенцету јави тачан облик

ЛИСТАК.

КОРЕЈА.

(Наставак.)

Корејка нема чак ни имена. Док је још мала, даду јој родитељи какво име, да би је разликовали од остале дјеце. Но чим одрасте и постане зрелим, а то бива тамо рано у 10—12. години, могу је тим именом звати сами родитељи. Остали је вону по оцу, брату, касније по мужу, или чак по покрајини и мјесту одакле је. Тек пред суд кад има да изађе, даје јој судија посебно име, које носи само за вријеме парнице, али касније не.

У болјим кућама обичај је, да се између 8. и 10. године одијеле мушка дјеца од женске. Од то доба мушкарац је срамота дружити се са дјевојчицама. Дјевојчице пак затворе се у просторе, за женске одређене. Оне од то доба крају лице копреном.

Корејац и Корејка и ако живе под једним кровом, не живе у једним одајама. Свако има своје одјељење. У болјим кућама никад не бива, да се Корејац са својом женом разговара и у важним стварима савјетује. Жена не смије без знања и дозволе свога мужа никад изаћи из куће. Кад већ мора да иде, онда је носе двојица на ватвореним носилима од плаве свиље, па и ту је још Корејка обмотана копреном.

Корејку не смије нико видјети од мушких, осим њениг оца и мужа. Било је случајева, да је отац убио кћер или муж жену ради тога, што ју је која срамна видна или се је дохватио.

Ако когод жели да купи од Корејца кућу, па хоће да је прво прегледа,

Корејац докле-год је нежењен, мора носити перчан спуштен доле и ићи гологлав. Кад се ожени савија кошу око главе и моће шешар. Додог је нежењен, сматра се за дијете, ма му колико година било, и смије да почини без икакве замијерке свакојаке дјетињарије. Нежењеног не сматрају за способног да мисли и раде, те га искључују из свију скупштине, у којима се обављају мужевни договарају. Због тога сваки Корејац гледа, да се што прије ожени.

Начин, на који се у Кореји обавља вјенчање, врло је једноставан. Том приликом начани се у кући нејављеном узвишено мјесто слично позорници, које се премо томе, да ли су родитељи младеца богатија или сиромашнија, окити више или мање. На свечаност се позива само најближа родбина с једне и с друге стране. Кад дође вријеме, да се вјенчање обави, доведу младожењу и невесту, свечано одјевене, у собу и посаде их на том узвишеном мјесту једно према другом. Младожења и невеста догле се у своје животице никад видјели нијесу. Пошто неко вријеме посједе једно према другом, не говорећи ништа и мирно се посматрајући, устану — и вјенчање је тиме обављено. Младожења се помијеша међу своје другове, а невеста се врати у женске одаје. За тим младожења даде пренијети невесту својој кући, гдје је одведу у женско одјељење. За вријеме свадбеног весеља младожења се забавља са својим пријатељима.

Да на тај начин врло мало може бити срећних бракова у Кореји, сасвим је разумљиво. И заоста у Кореји је врло мало бракова, у којима би цвали, благослов и задовољност. У том браку је нарочито жена некретна. Она према својем мужу има само дужности, а никаква права. Не смије чак ни љубоморна бити. Корејац

нема ни појма о љубави према својој жени. Од њега се захтијева до душе, да се својом женом благо поступа, али ако и из далека ода, да је своју жену заводи, или да је сматра за равноправна друга, наругаће му се и искриваће га — управо превариће га.

Многе жене носе такав свој положај мирно и са резигнацијом, јер је на пониженост већ од дјетињства научена, и она је својем мужу до гроба вјерна и одавна. Но има их, које неће да носе тиранију мужевљеву, и тада се кућа преврће у црви пакао. Муж се у том случају притужи мандарину и домаћа распра савршава се тада редовно тиме, да жену осуде на батине, а за тим је мандариц прода којем од свјих слугу. Муж је у сваком случају прав.

Кад жена умре, муж је мора жалити 1/2 године. Кад муж пак умре, жена га мора жалити за цијелог свог живота и не смије се више удавати. Уда ли се пак, а бива и таких случајева, сматрају је за непоштену и дјеца су из тог другог брака незаконита и не могу никад добити државну службу. Корејац пак, не само да се као удовец може поново оженити, него може уз своју прву довести још једну или више жена, већ према томе, колико их може да издржава.

И ако Корејац није примјеран муж, у толико више води он своју дјецу. И њему је као и Китајцу најмилије, да има мушку дјецу, но ипак води он без разлике подједнако и мушку и женску дјецу, нити се зна за случај, да је Корејац бацно пелам и свињама женско новорођенце, што се у Китају сваком даном догађа.

(Наставиће се.)

ових бора, који је само њему својствен и који му се не мијења док је живо, једино што се величина њихова мијења према расту руке, али облик не мијења се никакво.

Ради тога су индиски и уопште источни изради још од памтивека употребљавали, а и сад употребљају, као еројеруни потпис отисак свога папа или вједога длана своје руке. Нема тога вједога, који би био у стању фалсификовати такав потпис. Кад се овационим претом или умоченим у какву бојену течност притисне мек восак, остане вјерна слика — вјеран печат — лица дотичнога прста и то јединствена; такву слику неће дати ни један други прст на свијету.

Помоћу ове особине данас се у великој проналазе аличници (н. пр. у Паризу), који су при извршавању криминалног дјела својим знојем, крвом или ма на који начин прљавом руком оставили отисак на самој једној прста своје руке на каквом стаклу или на каквом собном предмету. виду, губљу па и на самој жртви.

И смио гатање врачара, кад читају са длана, није без основа, јер оне истина без икаквог оправдања према начину како се епидермске боре виђају, прорчу судбинску длаца, које им је чак и непознато.

Према свему овоме, у великој се поучи ширити посматрање и примјена ове природне особине, а нарочито при потпису докумената, који би макар кад могли доћи до каквог спора. Прелог је у опште, да се сваки потпис — који поједини вјештаци лако могу фалсификовати — оверју и отиском папца с десне руке дотичног потписаника.

Примили смо ове књиге:

Учитељски календар за преступну 1904 годину, уредио Вољан Ж. Бурбенић, учитељ сврш. фил. и пед.; у Земуњу 1903 год.; цијена 1 круна.

Последње обичног календарског дијела овај календар садржи још:

- Владари под чијом влашћу живе Срби;
- Правосл. цркв. поглавике у Српству;
- У поучном дијелу садржај му је: Моћ и границе васпитања, написао проф. др. Вилхелм Рајн, Јена;
- Ко треба да предаје вјер науку у српској наредној школи, од др. В. Бакића;
- О „стиглајној настави“, написао Срп. М. Адрић Јагодина;
- Развојна настава, написао др. Ст. М. Окановић, Биоград;
- Основна начела за уредбу о срп. нар. школама у угарској од М. Ђ.
- Један поглед на наше народно просвјештање, од Јов. П. Јовановића, Крагујевац;
- Мало више методике написао Ђока Михајловић, нови Сал;
- Родитељске вечери, од Ђ.
- Нешто из историје српских педагошких списана, од Ђ.
- Статистички подаци о српским и страним школама.

Осим овога календар доноси слике и уз њих кратке биографије знаменитих наших и страних радника на педагошком пољу.

Даље је додат статистички дио, а на крају биљежник са мудрим изрекама знаменитих људи, које се односе на школу и њен значај.

Овај је календар, каже уредник његов, покрнут с цијеља, да се за српске учитеље створи једна педагошка годишњаца, која би, удешена уз то и за практичну употребу, заносила пред српско учитељство педагошке ствари и позитивне их о српским и страним школама.

Како се по овоме почетку види овај календар с чашу свој задатак вршити и ми га нашим учитељима најтеплије препоручујемо.

Пјесме Лавра Симовића Барића, издање уредништва „Слободе“; С. Франциско (Калифорнија) 1903 г. Ова књижица има 156 стр. текста, и XVIII стр. говора и преглатника, а посвећена је Српској Омладини. Ове су пјесме већином биле штампане у листу „Слобода“, осим неких прилогница. „Стихови су доста лијепо а мисли здраве“, — понављамо и ми суд Велка Радојевића за ову збирку пјесма, што је писац упућује „мученичкој отаџбини“ и „српској омладини“ овако:

Ево теби једне ките цвјета,
Коју убрал амо у твој вјетлицу;
Рад љубави Србија те се сјећа,
Те уживах тамо у дјетинству.

Односи између Српства и Русије од 1885 — 1903 године, историјска расправа за поучу српском народу, од Вукотича С. Турковића свршеног студента Академије, Биоград 1903 г.; цијена 1 динар.

Ово је темат што га је писац увео био за своју кандидатску дисертацију као ђак Кијевске Дух Академије. На ову тему и до сад се је писало како на руском, тако и на српском језику и ако не у таквој опсежности времена, те мислимо, да је писац могао прибрати богат материјал. На колико је он то учинио и на колико га је критички прегресо о овдје немамо мјеста, а ни времена да то разабиремо, — то ће ваљда учинити какав наш књижевни лист.

Дјела Авда Карабеговића Хагабегова, Књ. I. издање и штампа срп. Штампарије Владимира Бајчића - Суботицана; Сомбор, 1903. Чист приход намијењен је споменику А. Карабеговића Хасанбегова.

Одбор за издање поменутијех дјела издао их у четири књиге и позива српску омладину и народ, да својом преглатом ову српску ствар потпомогне. Новац се шаље горепоменутој штампарији, а цијена је свакој књизи по 60 хелера.

Неколико општинских уставова на Западу, биљешке једног општинског љакара, од др. В. Кујунџића; Биоград 1903 год.; цијена 1 динар.

Ова је књига намијењена, да упозна читаоце са неким главнијим савјетарним уставима по варошима у Зап. Јевропи и говори у главном: о пјацима и њиховом уређењу, као и о прегледу свега што се на пјацима продаје; о сиротињском дому; о дому за наводчак; о гробљу, купатилима, друштвеним за свацавање и другим уставима, без којих ни једна поље добро уређена варош бити не може.

Нема сумње, да би ова књига користила многоме, а нарочито би користила општинским органима који су позвати, да пазе на ред чистоту и у опште на здравствене услове по варошима, а њима је књига у главном и упућена.

Љетопис Матице Српске, књ. 223 и 224 св. I и II за годину 1904, са овим садржајем: I, Васкрс државе српске. Политичко историјско студија о првом срп. устанку 1804—1813, од Ст. Павловића; II, Иа пјесничке оставине Бранка Радичевића; III, Хрватско дијела књижевност у почетку XX в., од Јов. Храниловића; IV, Одношаји између Србије и Угарске (1831—1856) (свршетак), од Петра Марковића; V, Привлачки историји Срба у Угарској крајем XVII и почетком XVIII в., од Јов. Радојевића; VI, Књижевност; VII, Нове књиге.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

Обрађивање лана у нашој отаџбини.

Одавно већ наш пољопривредник не зна што је лан, а ни његова домаћица што је од ланеног конца ткање платна за домаће потребе, и ако је било златно оно вријеме, кад су наше домаћице носиле мјесто ланашњих сведених, ланене кошуље.

Овака судбина није била културу лана у другим земљама, које су напротив обратиле на њу особиту пажњу, тијем висте, што се лан може сматрати динар као најблагодарији биљка свакоме ономе, ко га разумно обрађивати умје.

Иа праксе пољопривредне сваки се два види гдје рало земље средње природе ланом посијано, може дати од 50 до 100 фиорина прихода, док рало земље исте природе не може дати, руметиним засијањем, више од 30 фиорина прихода.

Лан се може тијем више препоручити пригорском сељаку, што је његово обрађивање сасвим просто и лако.

И ако лан много не захтијева што се природе земљишта тиче, ипак га не смијемо сијати у сваку земљу. Најподесније земљиште за обрађивање лана је пјеско вато гњилонито, чисто пјесковито земљиште не трпи, као ни чисто гњилонито, које је у исто доба и влажно, јер би то лану било убитачно. Земљиште пјесковито гњилонито је оно, у ком се налази пијесак намјетан са гњилом од прилике у једнакој количини; то је оно земљиште, што наш сељак зове „лакво земљом“ или „лачицом“, која се може лако угријати, јер је лану који треба да се у кратко вријеме развије, топлота од потребе.

Земљиште гњилонито, као што мако прије казасмо, није убитачно лану због количине воде, коју у себи садржи, него због тога што је, као такво, хладно. Земљиште пак мора бити богато само по себи, или лијепо погнито, коријењу лановом, које иде у дубину земље, лако приступно.

Овако земљиште треба препорати бар три пут прије него лан посијемо, (орњак јесења борисница су од прољећних), очи статп га од коријења трске и других штетних биљака, које би доцније сметале развитку лана. Ако је могуће земљиште прекопати, много је корисније него га орати, јер се земљиште копањем љешно изврши и ваздуху приступније учини.

Кад смо земљиште у начин урадили, можемо га посијати.

Доба сијања у топлини крајевима најподесније је свршетком мјесеца марта, кад се већ не треба мраз бојати, а у крајевима хладнијим, планским, не смије се сијати прије 15 априла, што може трајати и до 1 маја.

У приморским крајевима, гдје се и провводи највише сјемена ланено, сије се често у септембру, тако да би лан израсо прије првих иразава, како би се могао од зима бријати. Сијање се врши из руке као и код шенице, само овдје треба обратити вишу пажњу, да би сјемена било посијано што сразјерније ради лакшег обрађивања и ради бољег и љешег раста и каквоће саме биљке.

Количина посијаног сјемена на рало земље неће бити једна иста, ако одређујемо биљку за производњу сјемена или за производњу плетива. У првом случају посијањемо мање, т. ј. од 35 до 40 кила на рало; јер се биљке у овом случају боље развијају и љешше сјемена дају; у другом случају, у ком тражимо што тању биљку, која излази плетиво даје, посијањемо око 50 до 60 килограма на рало.

Сјеме посијано треба закопати од 2 до 3 центиметра (2 прста) дубоко у земљу. Ово се само може постати влачењем и то ако је могуће у два правца (унакрст). Орањем или копањем би се сјеме предубоко закопао, тако да мала клица не би била у стању, да на површину избије.

Добро би било, кад би се после влачења земљиште могло паравнати лакше влачењем, гдје би овог било.

Дакле: земљиште урадно из руке посијати, сјеме влачењем закопати и, ако је могуће, лакше влачењем повалати.

Око лана, за вријеме његовог раста, који траје док за жетву припије само три мјесеца, нема никаквог другог рада осим пљетве. Ову пак треба вршити као и у пшенице и то из два пута ако је могуће; први пут док је још мали, други пут, кад буде од прилике једну педу висок. При пљетви треба обратити особиту пажњу, да се лан не би поваљао и поломио.

У случају велике бујности, као и за вријеме честих киша, лан тежи да легне као и пшеница, боломи се, извагије и штети, у ком случају треба га постављати.

Начин постављања може бити различан према околностима. Најлакши и најпростији био би онај, гдје би се усудили у земљу лане мале палице на извјесно растојање, спојиле с једном трећом подужом палицом, на којој би огнути лан почијао.

Ако је лан одређен искључиво за плетиво, скубе се одмах по цвјетању; ако ли је одређен у исто вријеме за плетиво и за сјемена скубе се, кад му сјемене капсуле заруде а лан из зелене у жуту боју пријеће; ако ли је пак искључиво одређен за сјемена, скубе се кад узврије, т. ј. кад му потпуно пожуће његове сјемене капсуле.

Једном ријечи, берба зимег лана се врши у току јуна, берба прољећног у току јула и августа.

Лан једва ниш купан, не смијемо оставити да лежи по земљи, него га треба положити на особите одрове, да се суши („lin gano“ код Француза), којим начином његово плетиво добија највишу еластичност, а следоватељно и вриједност.

Сва оне, који буду ове године обрађивали лан, Привредно одјељење Кијев Министарства Унутрашњих Дјела које је већ ове године добило на дар од честитог Србина г. Васи Мучицића из Осјека обилату количину ланеног сјемена, да разда најпрележнијим нашим привредницима, који то буду желјели, навјестити истијем путем у своје вријеме о љешном поступку, старајући се да би се од лана наш сељак што више користио, а обрађивача његово што више на општу корист раширило.

Из канцеларије
Привредног одјељења
Књ. Мин. Унутрашњих Дјела.

ДОМАЋЕ ВЈЕСТИ

Цетиње, 28 фебруара.

(Из Друштва за потпомагање знаната и трговине у Црној Гори.) Г. г. **Петар С. Вукотић** и **Сава Бугар**, с Ријеке, у племенитој намери да сачувају што трајнију успомону на пок. **Филипа Ђ. Рамањковића** и **Мишра М. Поповића**, чуваре на дебана у Жабљаку, који 5. тек. мј. на ђоше црну смрт у валама убурканог Блато вршиће своју свету повјеру им дужност, — скупише и предадоше благајни друштвеној у **мјесто вјетри** над покојницима **32 круне**, а приложивше: **по двије круне**, г. г. **Лазо Јововић**, **Петар С. Вукотић**, **Сава Бугар**, **Јован М. Пејовић**, **Стево Милов Пејовић**, **Вук С. Вукотић**, **Илија Јовановић**, **Бјелаш** и **Нико П. Цаневић**; **по једну круну**, г. г. **Стеван З. Милић**, **Милош Моштровић**, **Никола Н. Гаспрић**, **Петар Н. Гаспрић**, **Саво Чакић**, **Блажо Чакић**, **Андро Фатић**, **Ђоко Мугоша**, **Јошо К. Невадовић**, **Јован Мучарица**, **Јован М. Газивода**, **Зеф Марчић**, **Стеван Шћепоновић**, **Михаил Ражњатовић**, **Божо Рогошић** и **Ђуро Ракочевић**.

Хвала и скупљачима и приложницима!

Г. **Петар Дреџум**, који је довршио механичко-шпо-срски завод у познатој бечкој фабрици **Rast** и **Gasser**, отворио је овдје на Цетињу, у непосредној близини друштвене књигознице а под заштитом истога Друштва своју **механичку радионицу**. Друштво за потпомагање знаната и трговине у Црној Гори моли пошт. грађанство да изволи г. Дреџуму повјеравати послове који у ту стругу спадају, а нарочито поправке сваковрсних шивањих и других машин, поправке приватног оружја и т. д. Друштво са своје стране јемчи свакоме за добру и солидну израду.

(Колски пут Богетићи—Кчево). О потреби овог пута, који би много помогао и опште нашем привредном напретку, пише нам пријатељ из Никшића:

Занос појединаца или удружења за економским развитком наше отаџбине, увјек ће се свршити неуспјехом, ако и држава са своје стране не помогне, да се уклоне оне препоне, које сметају томе развитку. Једна од највећих препона економском напретку сваке земље лежи у саобраћају. У нашој земљи, и ако је према њеној снази прилично у том погледу учињено, остало је ипак још доста тога, да се учини. Никшићској Нахији, која је по својој економској важности прва у земљи, смета учеснијем напредовању то, што није везана крајним путем смором и с престонадом, а што би се и могло, и требало учинити, јер за овај пут трошак не би био велик, а земља би од тога имала огромне користи. Тај би пут требао, по нашем мишљењу, да иде од Богетића (који су с Никшићем већ везани колоким путем) Дивичијем ждријелу (од прилике 11 км.), а тајем од Дивичијег ждријела к Горњој пдоци (6 км.), те од Горње пдоце до Кчева (5 км.); свега дакле имао би овај, у свком погледу важан пут, који би колским путем везао Никшић—Кчево—Цетиње, око 22 километра, а скратио би везу Цетиња преко Подгорице за Никшић, за једно 30 километара. Суваше, подигао би тај пут и врједност пронаходима Катунске Нахије, (који сада тако вриједе), а најглавнија добота била би та, што би се Никшићском, првом и највећем пазару у земљи, олакшао извоз житага к Боки Которској, која је искључиви потрошач Никшића, те би тијем путем живо, без патње и изгуба на тежини, на море излазило, а отуда се упућивало у Италију, Малту и Марсељ. Живо, кад би овим путем пролазило кроз ланна мјеста, нашло би у Лавти Чевској веома погодну штадију за нахрану добрим сијеном, које сада без овога пута нема велике врједности.

Осим ове народне користи за живо, овај би пут био важан и за увозну трговину, као и за краћи саобраћај народни. Једном ријечи, овај пут, који не би уз **драговољну народну помоћ** коштао државу више од 40—50 000 фиорина, додио би народном благостању толико годишње користи и одржао би многе оскудне куће у Катунској нахији, да се утврде и радом помогну. Поред свега овог, држава би и Никшићу овим путем ојачала развитак и успјешну борбу са Билећом, Гацком и Пљевљима, која мјеста и ако немају трговачког значаја као Никшић, ипак, благодарећи саобраћајним средствима, конкуришу Никшићу, јер неки дио наше Нахије слику се тијем варошницама.

Осим овога спротно важног и јефтинеог пута, Никшић пати још и с тога, што нема пута к Тари, да своју трговину у потпуном смислу може развити и околном народу олакшати до сад тако тежки неприступачни саобраћај са Никшићем.

Но о овоме путу писао Вам првом приликом, а за пут Богетиће—Кчево, нада се цијело онамошња грађанство, да ће га Висока Влада у што краћем времену почети и извршити, те тијем знатно допринијети економском напретку наше отаџбине, који јој много на срцу лежи. Кад се једном тај пут проведе, онда ће се тек важност Никшића знати. Економски покрет у Брво ће се развити и цвјетати, а грађевински материјал, као и прерада његова, за увјек ће у томе погледу ослободити Црну Гору од туђина. **Оа.**

Пишу нам из Скадра од 14 фебр. :
На Три Јерарха, 30 јануара ове године, прослављена је у овашњој српској школи стогодишња рођења српског добротвора — оснивача приреднеке богословско учитељске школе — **Сима А. Игуманова**. Прослави су присуствовали књ. пригорски консул г. Славо Рамадановић с госпођом и царско руски вице консул госп. Лобачов, такође с госпођом — Послеје освештања учитеље госп. Филипа М. Протић, управљач учитељ, држао је говор, у коме је изложио живот и потанко оштра рад оног великог српског добротвора. — Као прилог за подизање споменика поменутом добротвору, оба консула дали су 241 грош.

Љубењко.

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

Рат између Русије и Јапана.

ПРИЗИД 22 фбр. — „Матен“ јавља из Харбина, да је окупљање китајских четв западно од Муглена веома подовриво, у пркос поновном увјеравању китајске владе, да ће бити потпуно неутрална. Становништво мисли, да су Јапанци поткопали лагуме под Портаргуром које би имале запалити особе, што добро повају положај.

ПЕТРОГРАД, 22 фебр. — Из Владивостока се јавља, да је јутрос пет јапанских бродова бомбардовало варош за 55 минута.

ВЛАДИВОСТОК, 23 фебр. — Јуче по подне у 1 сат и 25 минута примакле су се пет непријатељских оклопача в двије крстарице од острва Асколда обали залива Усурског, те су се намјестиле на супрот Патрокловом и Соколском заливу у бојни ред. Одавде је непријатељ, једно 8 врста далеко од обале, почео пуцати из свих топова на тврђаве на обали и на варош, али им није ни мало нашкодно, пошто се већина избачених бомба, и ако су биле напуњене лидитом, није распленула. Наше батерије, код којих су се налазили заповједajući генерал Воронец, шеф бригаде генерал Артаманов и други официри, нијесу пуцале, већ су чекале, док се непријатељ приближи.

Пудњава је трајала 55 минута. Пошто је непријатељ избацио 200 метака, повукао се је натраг према острву Асколду. У исто вријеме понавале су се код острва Асколда и код Миждена по двије непријатељске торпедњаче. Непријатељске лађе биле су покривене ледом. Нападај, који није нанио никакве штете, коштао је непријатеља више од 200.000 рубаља. Стамовиштво, које је било већ прије подне уповорено, да би могло доћи до бомбардовања, остало је потпуно мирно, кад су страже доставиле долазак јапанског бродовља.

ПЕТРОГРАД, 24 фебр. — Алексејев телеграфира из Мукдена, да се је јутрос појавила јапанска ескадра на доглед владивосточких тврђава, али да је спет ишчезла.

ТОКИЈО, 24 фебр. — Мисли се, да руска владивосточка ескадра на вјеру близу ријеке Тумен, да шти-ти кретање војске из залива Посјет у Тумен-Ула. Руске извиднице стигле су с великом муком до Кјевт-согга у сјеверној Кореји.

ПОРТАРТУР, 24 фебр. — Адмирал Макаров стигао је у Дални, а сјутра се очекује овдје. Око Портартура све је мирно.

ШАНГАЈ, 25 фебр. — „Хавасова агенција“ јавља, да мобилизација јапанске војске иде до душе правилно, али са свијем споро. Кад се војска буде искрцала у Кореји и Манџурији, биће подијељена у четири армије. Још се не зна, које су тачке изабране за концентрацију.

РИМ, 25 фебр. — Руски морнари, спасени у Чемулпу на италијанском броду „Еиба“, предани су данас руским властима у Хонгконгу.

ЛОНДОН, 25 фебр. — „Дели телеграф“ јавља из Токија: Руска владивосточка ескадра побјела се на отвореном мору с јапанском флотом. Резултат је неопознат.

ТОКИЈО, 25 фебр. — Одговарајући на окружницу руску од 9 о. м., у којој се Јапан оптужује за извјесне своје поступке у Кореји, који су у опрци с међународним правом, јапанска влада одбија руске тужбе и изјављује, да су се чете јапанске до душе искрцале у Кореји прије објаве рата, али не прије почетка ратног стања између Русије и Јапана. За искрцавање је корејска влада дала свој пристанак.

ТОКИЈО, 26 фебр. — „Рајтер“ јавља, да су јапански бродови прошле ноћи бомбардовали тврђаве у Талијенвану, па су за тијем навалили на Портартур.

ПЕТРОГРАД, 26 фебр. — Капетан Рудњев, заповједник крстарице „Варјаг“, наименован је ађутантом Царевим.

(Према овоме, као и према другим дошљим добивеним вјестима, нијесу била истинита она прва извјешћа, која су јављала, да је капетан Рудњев, заједно с „Варјагом“, код Чемулда потонуо).

Руски вицеконсул из Коломба јавља, да су тамо стигли руски офи-

цири и 362 морнара с „Варјага“ на енглеском броду „Амфитрете“ и да су се ту укрцали на један брод руског источно-азијског друштва. Народ их је свуда подрављао.

ЛОНДОН, 26 фебр. — „Дели телеграф“ јавља, да једно јапанско одјељење почиње напредовати од ријеке Јалу пут Манџурије и да је већ заузеле Фенгвангченг. Око Лиасјанга и Хајченга окупљено је 35.000 Руса и ту се брзо очекује битка. Чује се, да је већ било неколико мањих сукоба, који су били за Русе неопознати.

ПЕТРОГРАД, 27 фебруара — Рајтерова вјест из Нвучванга, да су Руси одступили пут Лиасјанга и Хајченга, није истинита и распротрањена је само од руских непријатеља.

Из Владивостока јавља се, да није било никакве поморске битке код Владивостока.

ЛОНДОН, 27 фебруара — По вјестима из Портартура, Јапанци су тврђаву портартурску бомбардовали од поноћи до зоре.

ТОКИЈО, 27 фебр. — „Рајтер“ јавља, да су се руске извиднице јуче сукобиле с коњаником јапанском сјевно од Пингјанга. Послије подужег чаркања, Руси су одступили без штете за једну и за другу страну.

ПЕТРОГРАД, 27 фебр. — „Правителствени Вјесник“ јавља да је Цар 25 о. м. примио представнике штампе, који му предадоше адресу оданости. Цар је изразио потпуно задовољство, што је народ благода-рећи штампи тако одушевљен и на-да се, да ће штампа и у будуће вршити свој благотворни утицај на јавно мишљење, изгосећи му истину и само истину.

ТОКИЈО, 27 фебр. — По приватним вјестима из Гензана „Рајтер“ јавља, да су Јапанци од 22 о. м. три пут бомбардирани Владивосток и да су запаљени један варошки квартал.

ЛОНДОН, 28 фебр. — „Рајтер“ јавља из Петрограда од 27 о. м. из приватног извора да су руске торпедњаче отпловиле из Портартура у седам сати изјутра и да су навалиле на Јапанску флоту. Једна јапанска торпедњача потонула је, а исто тако и руска контра-торпедњача „Безпошадни“. Не зна се још, што се је догодило с момчади на „Безпошадном“.

ХАНОВЕР, 22 фебр. — Маршал гроф Валдберг умро је.

ЦАРИГРАД, 23 фебр. — Порга је посланицима предала одговор на меморандум споразумних велесила односно македонске жандармерије.

БЕЧ, 24 фебр. — Престолона-шљедник енглески доћиће мјесеца априла у Беч, да посети Тесара.

БУДИМПЕШТА, 24 фебр. — Куен-Хедервари наименован је министром а интере. Тим поводом поведена је расправа у парламенту, у којој је опозиција протестовала против тог наименовања. Већина примила је најпослије к знању ово наименовање.

СОФИЈА, 24 фебр. — У заједничкој сједници изјавили су се бугарско-српски ђаци за балкански савез са аутономном Македонијом. У том смислу телеграфом су извјестили ђаци и своје другове у Атина и Букаресту.

БЕЧ, 25 фебр. — Парламентат је поново отпочео своје сједнице. У свом говору нагласио је министар Кербер потпуно неутралност Аустроје у руско-јапанском рату.

СОФИЈА, 25 фебр. — Српски ђаци отпутовали су, испраћени народним овацијама.

ЦАРИГРАД, 25 фебр. — Шемви-паша дигнут је са заповједништва 18-те дивизије низама, чим је испуњен један вахтјев незадовољника арбамаших. Односно осталих њихових вахтјева преговори се продужују.

ЦАРИГРАД, 26 фебр. — Хилми паша изразио је заједно с цивилним агентима правилни односно повратка усташа македонских и послао га је у Цариград на потврду.

БУДИМПЕШТА, 26 фебр. — У парламенту изјавио је вођа опструкције, да опструкција неће ништа сметати приману закова о рекрутима, на што је министар предсједник Тиса рекао, да он ушљед тога повлачи натраг свој предлог односно промјене пословника у парламенту. Ове изјаве изазвале су општу сензацију. За тијем је сједница прекинута. Предлог о рекрутима доћи ће сјутра поново на дневни ред.

БИОГРАД, 27 фебр. — Просе се гласови, да је између Србије и Турске закључен савез за одбрану и напад, али се са надлежног мјеста ова вјест побја.

ЦАРИГРАД, 27 фебр. По вјестима турским из Солуна, појавиле су се на више мјеста у Македонији усташке чете. У округу Пловдискском наводи се око 2600 комитетлија.

БЕРЛИН, 28 фебр. — Цар Вилхелм пошао је на пут по Средоземном мору.

БЕЧ, 28 фебр. — Из поузданог извора дознаје се, да је између Турске и Бугарске закључена ова нагодба: Турска се обвезује, да ће Македонце повратити на своја огњишта и да ће македонске реформе завести и у једренском вилајету. Бугарска се обвезује, да ће најстрожије радити против комитација и да ће бранити уношење експлозивних ерестава у Турску и пазити на гводеви пут.

О Г Л А С.

Желећи да се олакша промет, који чине књажевски подјаци са страним произвођима, потребним за нашу Државу и имајући у виду интересе и расцјет трговине у земљи, од ког зависи благостање народа и побољшање његовог економског стања, на предлог Министарства Финансија, Државни Савјет ријешило је, а Њ. Кр. В. Господар благоизволио је одобрити, да се на Барском Пристану у државним или приватним магацинима може држати страна роба (еспап) намијењена за нашу Државу или за провоз (транзит) и царинити се тек онда, кад се иста дигне из тих магацина. У државним магацинима примаће се робе онолико, колико буде дозволио простор истих. Еспап који се неће моћи смјестити због тескобе у држ магацине, трговци ће смјештати у приватне магацине на Пристану по условима, које они закључе са сопственицима магацина. Кључеве пак вако од државних, тако и од приватних магацина, у којима је смјештена роба, финансијске власти држаће код себе, а тако исто и водити надзор над истима, као и старати се о испуњењу равних законских формалности при пријави робе, наплати лажарине, мјерачине и др.

Роба, која је била смјештена у магацине на Пристану, а намијењена за варош Бар, при дизању исте из тих магацина, цариниће се ту на мјесту, али с оном која је намијењена за унутрашњост или за транзит поступаће се вако наређују законска правила, која су предвиђела овакве случајеве.

Број 372

Цетиње, 27. фебруара 1904. г.

Из Канцеларије
Министарства Финансија.

О Г Л А С.

Старајући се о благостању народа и желећи да се унаприједи и заштити домаћа производња вина, Државни Савјет је ријешило, а Њ.

Кр. В. Господар благоизволио одобрити, да се забрани увозити у Црву Гору свако фабрицирано вино, без обзира на то, да ли се налазе у њему штетни или нештетни елементи по здравље хемијски састојци. Исто тако строго је забрањено и у Књажевници израђивати — фабрицирати такво вино из равних хемијских смјеса.

Ко би се ухватио да прави у земљи или увози са стране овако фабрицирано вино, подлеже финансијске власти ће спровести мостру таквога вина Министарству Финансија, на кад се Министарство увјери, научним исљењем (анализом) о његовој фабрицирању, народиће да се сво такво вино просе, а преступник да се казни накнадно са још двоје круне на свако кило таквог фабрицираног вина. Осим тога преступник ће морати наплатити све трошкове око анализе вина и др исљења по оваквим стварима.

Уз то преступницима ове наредбе на свада ће се забранити трговина са вином и др спиритуозним пићима у земљи.

Број 373.

Цетиње, 27 фебруара 1904.

Из Канцеларије
Министарства Финансија.

С Т Ј Е Ч А Ј.

Тражи се физикус за варош Даниловград и његову околину, са сједиштем на Даниловом-граду

Годишња му је плата 3600. Круна (три хиљаде и шест стотина круна).

Окружни физикус бити ће дужан држати своју ручну апотеху и мораће на позив ићи по округу колико по званичном толико по приватном послу, за које ће му се исплаћивати награда према нашем „Санитетском зборнику.“

Молитељ мора познавати српски језик; мора бити способан за доктору цјелокупног лекарства на једном од признатих јевропских универзитета.

Молбе морају бити припослане Санитетском Одјељењу Књ Министарства Унутрашњих Дјела и провиђене са свима потребним исправама.

Број 74.

Цетиње, 15 јануара 1904 г.

Санитетског одјељења
Начелник,

Д-р Перавић.

Приватне објаве.

ЈАВНА БЛАГОДАРНОСТ.

Приликом смрти мога непрежаљеног сина:

МИЛОВАНА ОБРАДОВИЋА,

ученика II раз. осн. школе језерске,

који се преседа у вјечност 11. фебр послје дугог и тешког боловања, у дивјету и прољећу свога живота, у 14 години. Ово нам је други крвав удар смрти у кратком вријемну.

Веома покосени и удвјажљени са овим губитком, дубоко смо благодарни браћи племеницима на њиховом братском учешћу, нарочито, пак, смо захвални мјесном свештенику и учитељу, који милост нам покојника отпратише до вјечног боравишта, сачуваште и опојаште.

Благодарни и захвални остајемо свијема, који путем присуства, ријечју, писмено и телеграфично изјавише своје учешће и храбрише нас у нашој жалости.

Жабљак (Језера), 16-И. 1904.

У име удвјажљене породице стал:

Анто Обрадовић.

Р. 112

Бр. 20

1—1